

7. Пернарівська Т. Рефлексивний тренінг як засіб формування в студентів готовності до гармонізації міжособистісних відносин / Т. П. Пернарівська // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [голов. ред. М. Т. Мартинюк]. – Умань: Жовтий О. О., 2014. – Ч. 1. – С. 320-327.

8. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. Посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004 – 192 с.

Олександра Суханова

САМОСТІЙНА РОБОТА З ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Орієнтуючись на входження до єдиного європейського та світового простору шляхом реалізації основних ідей та положень Болонської декларації, реформування вищої освіти України спрямовано на високу конкурентну спроможність випускників вишів, зданих вирішувати поставлені цілі, усвідомлювати, що від рівня їх знань, умінь і навичок, компетентності, професіоналізму залежить у майбутньому добробут держави. На думку вчених, одним із важливих компонентів якісної освіти, є організація самостійної роботи студентів.

Самостійна робота – це діяльність та навчання, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача без його прямої участі [2].

Самостійна робота, методика її організації на рівні навчальної дисципліни безпосередньо пов'язані з активізацією пізнавальної діяльності тих, кого навчають, є першим кроком до творчої роботи особистості.

Діяльність викладача в організації самостійної роботи студентів в умовах особистісно-орієнтованого підходу має включати такі напрямки:

- розробку системи нових завдань з предмета різних рівнів складності;

- індивідуалізацію навчальних завдань для виділення типологічних груп;

- зміну рівнів складності навчальних завдань для студентів різних типологічних груп для того, щоб ступінь самостійності у процесі їх виконання постійно зростає;

- створення позитивного емоційного фону навчального заняття;

- співвіднесеність оптимальних поєднань фронтальної, групової та індивідуальної форм роботи з урахуванням специфічних відмінностей кожної з типологічних груп;

- надання викладачем консультативної допомоги залежно від індивідуальних особливостей студентів і рівня складності індивідуального завдання;

- регулювання частоти і глибини контролю за продуктивністю виконання самостійної роботи [1].

Самостійна робота має певні особливості, що відрізняють її від навчально-пізнавальної діяльності в цілому. Вона планується викладачем, який визначає

обсяг, зміст, загальні терміни здійснення; організовується ним, коли він визначає форми звітності за виконану роботу, місце та час звітування, забезпечує умови здійснення звіту. У такому розумінні самостійна робота не може бути самостійною ні на мотиваційному, ні на технологічному, ні на організаційному рівнях. Мотиви виконання кожного конкретного виду самостійної роботи формуються у студента під впливом реалізації стимулюючої функції самостійної роботи і залежать від рівня її реалізації викладачем.

Основними формами організації самостійної роботи при вивченні педагогічних дисципліни є читання підручника, нормативних джерел, робота зі словником, довідником та заповнення зошита «Для самостійного вивчення матеріалу» (з печатною основою); відповідь на запропоновані запитання; підготовка рефератів, доповідей, розв'язання задач і вправ за взірцем, розв'язання ситуативних педагогічних задач [4].

Розробляючи завдання для самоконтролю, викладачі керуються рівнем знань, який повинні отримати студенти з цього питання, та признаками, які відповідають даному рівню знань. Крім того, викладачі розуміють, що у процесі життєдіяльності у кожної людини формується і удосконалюється особистий стиль самостійної розумової роботи. Такий стиль – це сукупність прийомів, запозичених у інших людей, а також відпрацьованих конкретною людиною. І тому викладачі при організації самостійної роботи студентів приділяють увагу формуванню і розвитку навичок розумової праці. Постійно підкреслюють, що навички розумової праці необхідно починати виробляти у себе із загальної її організації. Це і організація режиму дня, робочого місця, планування і обліку роботи, ведення різних записів, оформлення результатів роботи і т.п.

У ході організації самостійного вивчення педагогічних дисципліни викладачі допомагають студентам цілком ясно уявити собі мету самостійної роботи, її задачі, форми та методи, навчитися свідомо самоконтролювати результати роботи [5].

Виходячи із зазначеного вище, педагоги при організації самостійної роботи обов'язково враховують:

- підготовленість студентів до оволодіння навчальним матеріалом;
- необхідність чіткої постанови навчальної мети;
- створення досить сильної потреби у конкретній навчально-пізнавальній діяльності;
- формування упевненості у студентів у оволодінні навчальним матеріалом і необхідність постійно її підтримувати протягом роботи.

Від організації самостійної роботи студентів залежить результат засвоєння знань, умінь та навичок студента, рівень самостійності. Дії викладача спрямовують до організації і раціонального, ефективного здійснення активної, самостійної, свідомої і результативної пізнавальної діяльності, цьому сприяє правильно обраний вид управління. Під час організації необхідна зміна ролі студента, перетворення його на активний, діяльний суб'єкт, а також перехід до демократичного стилю управління навчальним процесом, де сама особистість викладача виступає стимулом до формуванню інтересу до знань на рівні

співробітництва і співтворчості. Об'єктивний фактор зумовлений наявністю великої кількості педагогічної інформації, що має тенденцію до змінювання. Суб'єктивний фактор – пов'язаний з дією об'єктивного та вимагає організації самостійної роботи як в аудиторії, так і в позааудиторний час, різноманітності форм проведення занять з використанням активних методів навчання, а також постійного контакту з викладачем для реалізації принципу зв'язку навчання із практикою [2].

Отже, самостійна робота – одна з важливих і актуальних проблем сучасної дидактики, яка сприяє розвитку самоорганізації і є складовою програма загальної підготовки майбутніх фахівців.

Список використаної літератури

1. Козаков В.А. Самостійна робота студентів як дидактична проблема / В.А. Козаков. – К. : НМК ВО, 1990. – 62 с.
2. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи: навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 486 с.
3. Фіногеева Т. Є. Формування особистості майбутніх інженерів-педагогів у процесі самостійної роботи з педагогічних дисциплін // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – № 1. – С. 121-131.
4. Чепіль М.М. Педагогічні технології : навчальний посібник / рек. Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (лист № 1/11 – 1506 від 22.02.11). / М.М. Чепіль, Н.З. Дудник – К. : Альма-матер, 2012.– 224с.
5. Шайдур, І.А. Організація самостійної роботи студентів педагогічних університетів на основі індивідуального орієнтованого підходу : автореф. дис. ... канд. пед. наук.: (13.00.04 – теорія і методика професійної освіти) / Шайдур Ірина Анатоліївна; інст. пед. та псих. проф. освіти акад. пед. наук України. – Київ, 2003. – 22 с.

Віталій Козицький

ПІДРУЧНИК З ПЕДАГОГІКИ ЯК ЗАСІБ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Педагогічна діяльність у силу своєї специфіки передбачає інноваційні елементи як у змісті, так і у формах. Часи реформування освіти актуалізують використання інноваційних елементів у навчальній та у виховній роботі.

Наше дослідження присвячене вивченню оптимальних методичних засад, які забезпечили б створення інноваційних підручників з педагогіки. Адже навчальна книга – це такий феномен, який забезпечує діяльність і викладача, і студента. *Метою даної статті* є розкриття можливостей підручника з педагогіки в плані забезпечення інноваційної діяльності студентів у процесі вивчення педагогічних дисциплін.

Серед засобів створення інноваційної діяльності студентів можна назвати лекції проблемного спрямування, діалогічний стиль спілкування зі студентами, інтерактивні, ігрові, проектні, знакові технології навчання.